

MÜZİKSEL İŞİTME OKUMA VE YAZMA DERSİNİN ÖLÇME-DEĞERLENDİRME UYGULAMALARI ÜZERİNE(*)

A Research on the Measurement and Evaluation Applications of Musical Hearing Reading and Writing Classes

DOI NO: 10.5578/amrj.67910

Osman ÖZDEMİR¹

Özet

Bu araştırma, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında okutulan Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersinde eğitimcilerin ölçme değerlendirme uygulamalarında kullandıkları yöntemlerin benzer ve farklı yönlerini tespit etmek, konu ile ilgili önerilerde bulunmak amacı ile yapılmıştır.

Araştırma kapsamında Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarında var olan MİOY dersi içeriği incelenip kaynaklar tarandıktan sonra geliştirilen yönerge, eğitim fakültelerinde görev yapan tüm Müziksel İşitme Okuma ve Yazma dersi eğitimcilerine gönderilmiştir. Yapılan çalışmaya on dokuz üniversiteden yirmi sekiz eğitimci gönüllü olarak katılmıştır.

Tarama modelinin esas alındığı betimsel olan bu çalışmada anket yolu ile elde edilmiş olan veriler, alanında uzman istatistikçi ile çalışılarak sayısal verilere dönüştürülmüştür. Elde edilen bulgular yorumlandıktan sonra uzman görüşü de alınarak önerilere yer verilmiştir.

Veriler ışığında müziksel işitme, okuma ve yazma derslerinde, eğitimcilerin farklı uygulamalar gerçekleştirdiği ve uygulamaların belli standartlar içerisinde olmadığı görülmektedir. Yapılan araştırmada ortaya çıkan bu probleme ilişkin çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müziksel İşitme, Solfej, Müziksel Yazma, Müzik Teorisi, Müzik Eğitimi.

Abstract

This research was carried out with the aim of determining the similar and different aspects of the methods used by the educators in the measurement and evaluation practices of the Musical Hearing Reading and Writing class which was taught in the Department of Music Education in Faculty of Fine Arts Education.

Within the scope of the research, the content of MİOY course in Teacher Training Undergraduate Programs of Education Faculty was

---

¹ Müzik Öğretmeni, Kütahya Güzel Sanatlar Lisesi, osmanozydemir20@hotmail.com

*Bu makale Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde tamamlanan “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersinin Ölçme-Değerlendirme Uygulamaları Üzerine” adlı yüksek lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

examined and resources were scanned and the directive was sent to all Musical Hearing Reading and Writing lessons trained in education faculties. Twenty-eight educators from nineteen universities participated as volunteers in the work done.

In this descriptive study, which is based on the survey model, the data obtained by qualitative research techniques were transformed into numerical data by working with a specialized statistician in the field. After the findings were interpreted, the essential suggestions were done by the light of expert opinions.

Within the scope of data, it is seen that through the courses of musical hearing, reading and writing, the trainers perform different practices and these practices are not depending on certain standards. In this research, it is aimed to propose a solution for this problem.

Keywords: *Musical Hearing, Solfege, Musical Writing, Music Theory, Music Education.*

GİRİŞ

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlar ve diğer mesleki müzik eğitimi veren kurumların temel alan dersi olan müziksel işitme, okuma ve yazma dersleri geniş bir öğrenme alanına sahip olduğu gibi diğer alan dersleri ile de etkileşimli halde yürütülmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin bu derslerdeki başarısı ya da başarısızlıkları diğer alan derslerini de etkileyecektir.

Öğrenciler bu ders sayesinde temel müzik kurallarını ve müzik teorisine ait bilgileri öğrenir, farklı uluslara ait ezgileri ve ezgilerin getirdiği kültürleri tanır, çalma ve söyleme becerilerine katkı sağlayacak temel bilgileri kazanırlar. İçeriğinin zenginliği ve hedeflediği kazanımların yoğunluğu ile bilinen bu ders, eğitimcilere göre farklı öğretim yöntemleri ile işlenmekte ve farklı ölçme değerlendirme uygulamalarına sahip bulunmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'deki eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği anabilim dallarında okutulan müziksel işitme, okuma ve yazma derslerinde uygulanan ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kıyaslayarak benzer ve farklı yönleri ortaya koymak, kıyaslama neticesinde elde edilen veriler ışığında önerilerde bulunmaktır.

Araştırmanın amacı kapsamında; öğrenme alanları çerçevesinde alt problemler oluşturulup derslerdeki ölçme değerlendirme uygulamalarında kullanılan yöntem ve içerikler incelenip karşılaştırılmıştır.

Betimsel olan ve tarama modelinin esas alındığı bu araştırmada, eğitim fakültelerinde işlenen müziksel işitme, okuma ve yazma dersinin program içeriği incelenip derslerde kullanılan kaynaklar taranmış ve bu doğrultuda bir yönerge geliştirilmiştir. Hazırlanan yönerge iletişim kurulan eğitim fakülteleri müziksel işitme, okuma ve yazma dersi eğitimcilerine gönderilmiştir. On dokuz üniversiteden toplam yirmi sekiz eğitimciden dönüt alınmıştır. Elde edilen bulgular alanında uzman bir istatistikçiden yardım alınarak SPSS programı aracılığıyla sayısal verilere dönüştürüldükten sonra yorumlanmıştır. Çıkan sonuçlar uzman görüşü alınarak tekrar değerlendirilmiş, dersin işlenişine ve ölçme değerlendirme sürecine yönelik pedagojik yaklaşımlara yer verilmiştir.

Araştırma neticesinde elde edilen veriler müziksel işitme, okuma ve yazma dersleri eğitim öğretim sürecine katkı sağlayacağı ve daha önce benzer bir çalışmanın yapılmamış olması önem arz etmektedir.

Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersi

Müziksel İşitme: “Müziksel işitme, işitme duyusu ile algılanabilir müziksel bütün, öge, gereç, özellik ve ilişkileri (doğru) algılama, tanıma, anımsama (hatırlama) ayırt etme çözme ve çözümleme yeteneğidir” (Uçan,1997:19). Müziksel işitme eğitimi sayesinde öğrenciler bir notanın diğeri ile ilişkisini, seslerin tınlarını, gürlüklerini, yatay-dikey ilişkilerini tanıyacaklardır.

Bilen “Müziksel işitme yeteneğinin geliştirilmesi, toplumda, şarkı söyleme ve çalma becerileri ile yer bulan özgüvenli bireylerin yetiştirilmesinde önemli bir temel oluşturur” diyerek müziksel işitmenin çalma ve söyleme becerisine temel olacak birikimleri kazandıracakını vurgulamıştır (1994: 348).

Bilen’in görüşüne destek olarak Yayla şunları söylemiştir;

“Müziksel işitme eğitimi, müziğin temel öğelerini kavramak ve gerçek anlamda bir enstrümanı çalabilmek ya da dinlediğimiz müziği anlayabilmek için en gerekli çalışmadır. Birçok müzisyen ve müzik öğrencisi yetersiz işitme becerisi yüzünden sıkıntı yaşamakta ve gerçek performanslarını gösterememektedirler. Bu durumun sebebi yeterli düzeyde pratik yapılmaması olarak gösterilmektedir. Müziksel işitme becerisi bir müzisyenin müzikalitesi için büyük önem taşır. Bu beceri sayesinde müzik enstrümanı çalma, duyduğunuz müziği anlama, okuduğunuz bir müzik notasını

zihnimizde tınlatabilme, doğaçlama yapabilme beste yapma ve başka müzisyenlerle iletişim kurma ve müzik ortamlarına kolay ve uyum sağlama gibi müzikalite öğelerine sahip olmak mümkün olmaktadır. Müziksel işitme becerisi, müzisyene müzikal özgüven kazandırır” (Yayla, 2006: 29).

Müziksel Okuma (Solfej) notaları belli bir süre (ritim) içerisinde, hız ve ses yükseklikleri ile seslendirme sürecidir. Aydoğan ve Özgür müziksel okumayı, okumanın özelliğine göre farklı şekillerde yapılabileceğini belirtmişler ve şu şekilde örneklendirmişlerdir. Ritimsel okuma, deşifre okuma, bireysel ya da toplu okuma, tek sesli ya da çok sesli okuma, eşlikli ya da eşiksiz okuma, sesli ya da sessiz okuma vb. Bu okuma türlerinden içerisinde en önemli olanının deşifre okuma olduğunu da vurgulamaktadırlar (2012: 4). Öğrencilerin müziksel okuma becerilerindeki gelişimleri çalgı eğitimleri başta olmak üzere diğer alan derslerindeki öğrenme hızlarına katkı sağlayacaktır.

Özaltunoğlu'na göre solfej eğitimi müzik eğitiminin temelidir. Birey almış olduğu doğru solfej eğitimi sonucunda gördüğü eseri çalgı yardımı olmadan deşifre edebilmeli, duyduğu eseri notaya alabilmeli ve müzikal düşüncelerini doğru nota yazısı ile ifade edebilmelidir (2003: 39).

Müziksel Yazma, sesleri müzik yazısının öğeleri ile ifade etmeye denir. Müziksel yazmanın birbirinden farklı iki boyutu vardır.

1- İşitilen sesleri yazma

2- Müziksel düşünceleri, tasarıları yazma (Aydoğan ve Özgür, 2012: 5).

Öğrenciler işitilen sesleri yazarak soyut olan sesleri somutlaştıracak gerektiğinde kullanılır hale getirecek, yeni müziksel fikir ve tasarımlar yaparak kendilerine ait özgün yapıtlar üretmeye adım atacaktadırlar.

Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında MİOY Dersi

Yüksek Öğrenim Kurumu'nun 2007 yılında yayınlamış olduğu Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları içeriğine göre, MİOY dersi Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında altı dönem devam

etmekte olup, öğretim programı içeriğinde yer alan diğer alan derslerine göre en yüksek AKTS kredisi değerine sahiptir.

İçeriği; Müzik işaret ve terimleri, tonal ve makamsal müzik, müziksel okuma, müziksel yazma öğrenme alanları çerçevesinde yapılanmış olan MİOY dersi, Yüksek Öğretim Kurumu'nun 2007 yılında yayınlamış olduğu Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarına göre diğer alan derslerinin temelini oluşturacak bilgi ve becerileri kazandırmaya yönelik işlenmektedir.

Uçan'a göre; mesleki müzik eğitimi içerisinde müzik kuramları eğitimi bakımından en karmaşık içerik, müzik öğretmenliği eğitiminde görülmektedir. “Çünkü müzik öğretmenliği ya da müzik eğitimciliği, müzik kuramlarını tüm ana boyutlarıyla bir bütün olarak özümsemiş olmayı gerektirir” (1994: 98).

Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında MİOY Dersine Yönelik Ölçme Değerlendirme Uygulamaları

Atak Yayla “Müziğin soyut bir kavram olması ve somutlaştırılmasının güçlüğü nedeniyle, müzik eğitiminde ölçme ve değerlendirme uzun zamandır süregelen bir problem olmuştur. Bu nedenle müziksel becerilerin belli boyutlarının saptanabilmesinde standardize edilmiş testler gerekmektedir” (Atak Yayla, akt. Özdemir, 2016: 2), diyerek müzik eğitiminde ölçme değerlendirme uygulamalarında farklılıklar olduğunu ve bunun bir sorun olduğunu belirtmiştir.

“Öncelikle ve özellikle eskinin not verme amacını taşıyan ölçme değerlendirme materyalleri artık öğrenciyi daha iyi eğitime ve kazanımları daha kalıcı şekilde yerleştirme, en iyi şekilde davranış değişikliği oluşturabilme amacı taşımaktadır” (Türkmen, 2016: 139). Dolayısıyla ölçme değerlendirme uygulamaları başarı ya da başarısızlığı belirlemeden çok öğrencinin süreç içerisinde kazanımlarını, becerilerini öğrenmede, öğrenciye dönüt verip kalıcı davranış sağlamada önemli bir araç olarak görülmektedir. Bu uygulamalar sayesinde eğitimciler de kazandırmak istedikleri hedeflerin ne kadarına ulaşabildiklerini somut olarak göreceklerdir.

MİOY dersi ölçme değerlendirme uygulamaları çoğunlukla yazılı, yazılı uygulamalı ve uygulamalı olarak yapılmaktadır. Eğitimciler, yazılı ölçme değerlendirme uygulamalarında öğrencilerin

temel müzik bilgileri, müzik kuramları, müzik kültürü gibi bilgi ve becerileri ne düzeyde kazandıkları hakkında fikir sahibi olurken, yazılı uygulamalı ölçme değerlendirme uygulamalarında öğrencilerin akor, ton bilgisi, ritim-nota ve müzik sembolleri arasındaki ilişkileri kavrama becerilerini ölçmektedirler. Uygulama aşamasında genellikle solfej sınavına yer verilirken, öğrencilerinin deşifre yapma, müziksel ifade gibi becerileri ne düzeyde kazandıklarını görmektedirler.

Araştırmanın Problem Cümlesi

Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında MİOY dersi eğitimcilerinin ölçme değerlendirme uygulamalarındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

Araştırmanın Alt Problemleri

- 1) MİOY dersi eğitimcilerinin öğrencilerin işitme becerilerini ölçmeye yönelik ölçme değerlendirme uygulamalarını tercih etme durumları nedir?
- 2) MİOY dersi eğitimcilerinin dersin öğrenme alanları ve konu içeriklerine göre ölçme değerlendirme uygulamalarını tercih etme durumları nedir?
- 3) MİOY dersi eğitimcilerinin ölçme değerlendirme uygulamalarında müziksel okuma, müziksel yazma ve teori becerilerini ölçmeye yönelik uygulamaları tercih etme durumları nedir?
- 4) Eğitimcilerin ölçme değerlendirme uygulamalarında kullanıyor oldukları bilişim teknolojilerinin benzerlik ve farklılıkları nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; ülkemizdeki Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında MİOY derslerine ait ölçme değerlendirme uygulamalarını karşılaştırarak benzerlik ve farklılıkları ortaya koymak, önerilerde bulunup ders eğitimcilerine konu ile ilgili fikir sağlamaktır.

Araştırmanın Önemi

Araştırmanın; Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında görev yapan MİOY dersi eğitimcilerinin ölçme değerlendirme süreçlerine ve uygulamalarına katkıda bulunacağı, özgünlüğü ve alanda yapılacak benzer çalışmalara kaynak teşkil edeceği için önemli olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bir araştırma için evren, araştırmada toplanacak verilerin analizi ile elde edilecek sonuçların geçerli olacağı, yorumlanacağı grup olarak tanımlanabilir. (Büyüköztürk, vd. 2012: 80) Karasar'a göre; araştırma sonuçlarının genellenmek istendiği elemanlar bütünü olarak tanımlanmaktadır (2016: 147). Bu araştırmanın evreni Türkiye'deki Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında görev yapan eğitimcilerdir.

Örneklem, Şimşek ve Yıldırım'a göre; bütün evreni çalışmak yerine evreni temsil etme gücüne sahip sınırlı sayıda birey, olay ve olgunun araştırma kapsamında dahil edildiği pratik bir çözümdür (2011: 101). Araştırmanın örneklemini ise 2017-2018 eğitim öğretim yılında araştırmaya gönüllü olarak katılan Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında görev yapan MİOY dersi eğitimcilerinden oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılımda bulunan kurumlar ve eğitimci sayıları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Kurumlar ve Katılımda Bulunan Eğitimci Sayıları

1	Ağrı Üniversitesi	1
2	Aksaray Üniversitesi	1
3	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2
4	Balıkesir Üniversitesi	2
5	Cumhuriyet Üniversitesi	2
6	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	1
7	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1
8	Gazi Üniversitesi	2
9	Harran Üniversitesi	2
10	Karadeniz Teknik Üniversitesi	1

11	Marmara Üniversitesi	2
12	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1
13	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	2
14	Niğde Üniversitesi	2
15	Pamukkale Üniversitesi	2
16	Samsun 19 Mayıs Üniversitesi	1
17	Selçuk Üniversitesi	1
18	Trakya Üniversitesi	1
19	Uludağ Üniversitesi	1
	Toplam	28

YÖNTEM

Betimsel olan bu araştırmada, tarama modeli esas alınarak tespitler elde edilmiştir. Tarama modeli; “Geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan araştırma modelidir” (Karasar, 2016: 109).

Betimleme “Araştırmada toplanan verilerin, araştırma problemine ilişkin olarak ne söylediği ya da hangi sonuçları ortaya koyduğu ön plana çıkmaktadır. Örneğin gözlenen bir ortamda nelerin olup bittiği, görüşülen bireylerin neler söyledikleri, çalışılan dokümanların hangi bilgileri ortaya koyduğu, betimleme sorularına uygun yaklaşımlardır. Kısaca betimleme yaklaşımı ile “ne” sorusuna yanıt bulunabilir ancak “neden” ve “nasıl” sorularına bu yaklaşımla doğrudan yanıt verilmesi mümkün olmayabilir” (Yıldırım, A., Şimşek, H., 2011: 222).

Verilerin İşlenmesi ve Çözümlemesi

Araştırma için anket geliştirilmiş olup 2017-2018 eğitim öğretim yılında Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda ulaşılabilen tüm MİOY dersi eğitimcilerine gönderilmiştir. Elde edilen veriler alanında uzman bir istatistikçi ile çalışılıp nitel yöntemler doğrultusunda yorumlanıp çalışmaya aktarılmıştır.

Elde edilen bulgular yorumlandıktan sonra uzman görüşü alınarak çalışma tekrar değerlendirilmiştir

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma derslerinin ölçme değerlendirme uygulamalarındaki farklılıklar nelerdir?” problemi çerçevesinde alt problemler oluşturulmuş olup, Müziksel İşitme Okuma ve Yazma dersi eğitimcilerine uygulanan anketlerin istatistiksel sonuçlarının değerlendirilmesiyle edinilen bulgulara ve yorumlamalarına yer verilmiştir.

MİOY Dersi Eğitimcilerinin Öğrencilerin İşitme Becerilerini Ölçmeye Yönelik Ölçme Değerlendirme Uygulamalarını Tercih Etme Durumları Nedir?

a) Eğitimciler ölçme değerlendirme uygulamalarında öğrencilerin değişen sesi fark etme, aralık kurma ve söyleme becerilerini ölçmeye yönelik uygulamalara yer verme durumları nedir?

Eğitimcilerin %85.7’sinin ölçme değerlendirme uygulamalarında “verilen sesin üzerine aralık kurma ve söyleme” uygulamasına, %75.0’inin “verilen sesin altına aralık kurma ve söyleme” uygulamasına, %89.3’ünün “işitilen iki sesin kaçlı aralık olduğunu bilme ve söyleme” uygulamasına, %75.0’inin “verilen iki sesteki değişen sesin adını söyleme” uygulamasına yer verdiği görülmüştür.

Aralık bilgisi ve aralık duyma öğrencilerin müziksel yazma ve söyleme becerilerine önemli bir katkı sağlayacağından dolayı, eğitimcilerin büyük çoğunluğunun bu uygulamalara ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde yer verdiği söylenebilir.

b) Eğitimcilerin ölçme değerlendirme uygulamalarında öğrencilerin akor kurma ve söyleme becerilerini ölçmeye yönelik uygulamalara yer veriyorlar mı?

Araştırmaya katılan eğitimcilerin %75.0’inin ölçme değerlendirme uygulamalarında “verilen sesin üzerine üç sesli akor kurma ve söyleme” uygulamasına yer verdiği, %92.9’unun “işitilen üç sesli akorun adını bilme ve söyleme” uygulamasına yer verdiği, %57.1’inin “art arda verilen üç sesli iki akordan değişen sesin adını söyleme” uygulamasına yer verdiği %82.1’inin ölçme değerlendirme uygulamalarında “verilen sesin üzerine dört sesli akor kurma ve söyleme” uygulamasına, %89.3’ünün “işitilen dört sesli akorun adını bilme ve söyleme” uygulamasına, %46.9’unun “art arda verilen dört

sesli iki akordan değişen sesin adını söyleme”, % 3.6’sının bu soruları cevaplamadığı görülmüştür.

“Art arda verilen üç sesli iki akordan değişen sesin adını söyleme” ve “Art arda verilen dört sesli iki akordan değişen sesin adını söyleme” uygulamalarının akor bulma/tanıma becerisinden çok işitme becerisine ait bir uygulama tarzı olduğu için eğitimciler tarafından diğer iki uygulamaya göre daha az tercih edildiği düşünülebilir.

MİOY Dersi Eğitimcilerinin Dersin Öğrenme Alanları ve Konu İçeriklerine Göre Ölçme Değerlendirme Uygulamalarını Tercih Etme Durumları Nedir?

Araştırmaya katılan eğitimcilerin %82.1’nin ölçme değerlendirme uygulamalarında modalite bilgisine yer verdiği, %76.8’inin makam bilgisine yer verdiği, %64.3’inin karşılaştırmalı tonal-modal ve makamsal diziler konusuna yer verdiği görülmüştür.

Makamsal içerikli ölçme değerlendirme uygulamalarına diğer uygulamalara göre daha az yer verilmesinin nedeni, eğitimcilerin çoğunluğunun batı odaklı çalgılar üzerine eğitim alarak mezun olması ve makam bilgisi üzerine eğitim almayı bu konuda yetersiz kalmaları ile bağdaştırılabilir.

MİOY Dersi Eğitimcilerinin Ölçme Değerlendirme Uygulamalarında Müziksel Okuma, Müziksel Yazma ve Teori Becerilerini Ölçmeye Yönelik Uygulamaları Tercih Etme Durumları Nedir?

Tablo 2. Eğitimcilerin Solfej Becerilerini Ölçmede Dört Sesli Solfej, Dikte, Teori Uygulamalarını Kullanma Durumları

Dört Sesli	Solfej						Dikte						Teori					
	Evet		Hayır		Cevapsız		Evet		Hayır		Cevapsız		Evet		Hayır		Cevapsız	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Majör Tetrakort	15	53.6	12	42.9	1	3.6	13	46.4	14	50.0	1	3.6	16	57.1	11	39.3	1	3.6
Minör Tetrakort	15	53.6	12	42.9	1	3.6	13	46.4	14	50.0	1	3.6	15	53.6	12	42.9	1	3.6
(Hicaz) Arabik Tetrakort	11	39.3	16	57.1	1	3.6	10	35.7	17	60.7	1	3.6	10	35.7	17	60.7	1	3.6
(Kürdi) Frigyen Tetrakort	11	39.3	16	57.1	1	3.6	10	35.7	17	60.7	1	3.6	10	35.7	17	60.7	1	3.6

Tablo 2'ye göre ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde daha çok majör ve minör tetrakorta solfej ve teori uygulamalarında yer verildiği görülmektedir. ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde dört ses içerikli uygulamaların yer almasında eğitimciler arasında farklılıkların olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Eğitimcilerin Solfej Becerilerini Ölçmede Beş Sesli Solfej, Dikte, Teori Uygulamalarını Kullanma Durumları

Beş Sesli	Solfej						Dikte						Teori					
	Evet		Hayır		Cevapsız		Evet		Hayır		Cevapsız		Evet		Hayır		Cevapsız	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Majör Pentatonik	14	50.0	13	46.4	1	3.6	12	42.9	15	53.6	1	3.6	19	67.9	8	28.6	1	3.6
Minör Pentatonik	14	50.0	31	46.4	1	3.6	12	42.9	15	53.6	1	3.6	19	67.9	8	28.6	1	3.6

Tablo 3'e göre eğitim müziği içerisinde pentatonik içerikli eser sayısının tonal ve makamsal eserlere göre az olması, müziksel okuma odaklı kitaplarda bu içerikteki ezgilerin çok yer almaması, eğitimcilerin de müzik yaşantılarında pentatonik içerikli ezgileri çok kullanmaması gibi sebeplerle bu dizilerin daha çok teori aşamasında anlatılıp, uygulama sırasında eğitimcilerin çoğunluğu tarafından ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde yer verilmediği düşünülebilir.

Tablo 4. Eğitimcilerin Solfej Becerilerini Ölçmede Dört Sesli Solfej, Dikte, Teori Uygulamalarını Kullanma Durumları

Dört Sesli	Solfej						Dikte						Teori					
	Evet		Hayır		Cevapsız		Evet		Hayır		Cevapsız		Evet		Hayır		Cevapsız	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Tam aralıklı	7	25.0	19	67.9	2	7.1	5	17.9	21	75.0	2	7.1	11	39.3	15	53.6	2	7.1
Eksiltilmiş	6	21.4	20	71.4	2	7.1	5	17.9	21	75.0	2	7.1	10	35.7	16	57.1	2	7.1

Bu verilere göre tam aralıklı ve eksiltilmiş dizi içerikli bilgi ve uygulamaların kaynaklarda çok yer almaması, program içeriğinin kısıtlı olması gibi sebeplerle ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde eğitimcilerin çoğunluğu tarafından tercih edilmediği düşünülebilir. Ölçme değerlendirme uygulamaları aşamasında çok kullanılmaması yönüyle benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 5. Eğitimcilerin Solfej Becerilerini Ölçmede Yedi Sesli Solfej, Dikte, Teori Uygulamalarını Kullanma Durumları

Yedi Sesli	Solfej						Dikte						Teori					
	Evet		Hayır		Cevapsız		Evet		Hayır		Cevapsız		Evet		Hayır		Cevapsız	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
İonyen	16	57.1	10	35.7	2	7.1	13	46.4	13	46.4	2	7.1	16	57.1	10	35.7	2	7.1
Doryen	15	53.6	11	39.3	2	7.1	12	42.9	14	50.0	2	7.1	16	57.1	10	35.7	2	7.1
Frigyen	15	53.6	11	39.3	2	7.1	12	42.9	14	50.0	2	7.1	16	57.1	10	35.7	2	7.1
Lidyen	13	46.4	13	46.4	2	7.1	10	35.7	16	57.1	2	7.1	15	53.6	11	39.3	2	7.1
Mixolidyen	14	50.0	12	42.9	2	7.1	11	39.3	15	53.6	2	7.1	15	53.6	11	39.3	2	7.1
Eolyen	14	50.0	12	42.9	2	7.1	12	42.9	14	50.0	2	7.1	16	57.1	10	35.7	2	7.1
Lokryen	13	46.4	13	46.4	2	7.1	9	32.1	17	60.7	2	7.1	14	50.0	12	42.9	2	7.1

Eğitimciler eğitim öğretim sürecinde modları konu olarak anlatıp, teorik bilgilerini verip, müziksel yazma ve okuma çalışmalarını yaptırmaması, modlar üzerine yazılmış çok fazla müziksel okuma odaklı kaynak olmaması sebebiyle daha çok teori odaklı ölçme değerlendirme uygulamalarında kullanıldığı düşünülebilir. İonyen, doryen ve frigyen modu içerikli uygulamaların diğer modlara göre daha çok tercih edilmesi, ionyen modunun tonalitede ki majör diziye karşılık gelmesi, doryen ve frigyen modunun ise Anadolu’da yaygın olarak kullanılan aktarılmış hüseyini ve kürdi dizilerine karşılık gelmesi ile bağdaştırılabilir.

Tabloda görülen farklılıkların yanında gelen veriler incelendiğinde araştırmaya katılan eğitimcilerin %35.7’sinin modalite içerisinde hiçbir teori odaklı ölçme değerlendirme uygulamasına yer vermediği tespit edilmiştir.

Tablo 6. Eğitimcilerin Solfej Becerilerini Ölçmede Sekiz Sesli Solfej, Dikte, Teori Uygulamalarını Kullanma Durumları

Sekiz Sesli	Solfej						Dikte						Teori					
	Evet		Hayır		Cevapsız		Evet		Hayır		Cevapsız		Evet		Hayır		Cevapsız	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Doğal Majör	24	84.7	2	7.1	2	7.1	21	75.0	5	17.9	2	7.1	20	71.4	6	21.4	2	7.1
Armonik Majör	11	39.3	15	53.6	2	7.1	10	35.7	16	57.1	2	7.1	11	39.3	15	53.6	2	7.1
Melodik Majör	11	39.3	15	53.6	2	7.1	10	35.7	16	57.1	2	7.1	12	42.9	14	50.0	2	7.1
Çift Armonik Majör	6	21.4	20	71.4	2	7.1	6	21.4	20	71.4	2	7.1	8	28.6	18	64.3	2	7.1
Doğal Minör	25	89.3	1	3.6	2	7.1	25	89.3	1	3.6	2	7.1	22	78.6	4	14.3	2	7.1
Armonik Minör	25	89.3	1	3.6	2	7.1	25	89.3	1	3.6	2	7.1	22	78.6	4	14.3	2	7.1
Melodik Minör	24	85.7	2	7.1	2	7.1	24	85.7	2	7.1	2	7.1	22	78.6	4	14.3	2	7.1
Çift Armonik Minör	7	25.0	19	67.9	2	7.1	7	25.0	19	67.9	2	7.1	7	25.0	19	67.9	2	7.1
Kromatik Dizi	18	64.3	8	28.6	2	7.1	15	53.6	11	39.3	2	7.1	16	57.1	10	35.7	2	7.1
Tam Ton Yarım Ton Dizi	5	17.9	21	75.0	2	7.1	6	21.4	20	71.4	2	7.1	8	28.6	18	64.3	2	7.1
Yarım Ton Tam Ton Dizi	4	14.3	22	78.6	2	7.1	5	17.9	21	75.0	2	7.1	7	25.0	19	67.9	2	7.1
Blues	2	7.1	24	85.7	2	7.1	1	3.6	25	89.3	2	7.1	6	21.4	20	71.4	2	7.1

Ölçme değerlendirme uygulamalarının daha çok doğal majör, doğal minör, armonik minör, melodik minör içerikli uygulamalar çerçevesinde yapıldığı anlaşılmaktadır. Tonalite içerisinde var olan diğer diziler üzerine yazılmış eser ve etüt sayısının az olması, eğitimcilerin bu dizilere ilgi göstermemesi ya da bilmemesi gibi sebeplerden dolayı bu içerikteki uygulamalara çok yer verilmediği düşünülebilir.

Tablo 7. Eğitimcilerin Solfej Becerilerini Ölçmede Aktarılmış Makam İçerikli Solfej, Dikte, Teori Uygulamalarını Kullanma Durumları

	Solfej						Dikte						Teori					
	Evet		Hayır		Cevapsız		Evet		Hayır		Cevapsız		Evet		Hayır		Cevapsız	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Rast	15	53.6	11	39.3	2	7.1	16	57.1	10	35.7	2	7.1	16	57.1	10	35.7	2	7.1
Nihavent	14	50.0	12	42.9	2	7.1	15	53.6	11	39.3	2	7.1	16	57.1	10	35.7	2	7.1
Hüseyni	20	71.4	6	21.4	2	7.1	20	71.4	6	21.4	2	7.1	19	67.9	7	25.0	2	7.1
Hicaz	18	64.3	8	28.6	2	7.1	19	67.9	7	25.5	2	7.1	18	64.3	8	28.6	2	7.1
Kürdi	18	64.3	8	28.6	2	7.1	19	67.9	7	25.0	2	7.1	18	64.3	8	28.6	2	7.1
Karcıgar	16	57.1	10	35.7	2	7.1	15	53.6	11	39.3	2	7.1	16	57.1	10	35.7	2	7.1
Segah	15	53.6	11	39.3	2	7.1	14	50.0	12	42.9	2	7.1	15	53.6	11	39.3	2	7.1
Nikriz	14	50.0	12	42.9	2	7.1	14	50.0	12	42.9	2	7.1	15	53.6	11	39.3	2	7.1

Hüseyini, hicaz ve küdri makamlarının solfej ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde diğer makamlara göre daha çok yer aldığı görülmektedir. Bu diziler üzerine yazılmış eğitim müziği eserlerinin daha çok olması, eğitimcilerin çoğunun batı müziği üzerine eğitim almış olması, makam bilgilerinin eksik kalmış olması, ders saatlerindeki yetersizlikler gibi sebepler ile eğitim öğretim süreci içerisinde bu makamlara daha çok önem verildiği, diğer makamlara daha az yer verildiği düşünülebilir.

Edinilen bulgular ile birlikte eğitimcilerin ölçme değerlendirme uygulamalarında tonalite içerisinde neredeyse tamamı dikte ve solfej uygulamasına yer verirken, tonalite içerikli teori uygulamalarına %17.9'unun hiç yer vermediği görülmüştür. Bunların yanında eğitimcilerin %17.9'unun makamsal içerikli, %28.6'sının modalite içerikli hiçbir solfej, dikte ve teori uygulamasına yer vermediği görülmüştür.

Eğitimcilerin Ölçme Değerlendirme Uygulamalarında Kullanıyor Oldukları Bilişim Teknolojilerinin Benzerlik ve Farklılıkları Nelerdir?

Araştırmaya katılan eğitimcilerin %28.5'i ölçme değerlendirme uygulamalarında teknoloji materyallerinden yararlandığını, bunların ise %50'si Ear Master isimli programı kullanmayı tercih ettiğini belirtmiştir. Benzer yazılımlarda da ezgi, ritim kalıpları, dizi bilgisi, akor bilgisi gibi öğrenme unsurları var olsa da Ear Master yazılımının Türkçe dil seçeneğinin olması nedeniyle tercih edilebilirliğinin diğer yazılımlara göre yüksek olduğu düşünülebilir.

Görsel ve işitsel duylara hitap eden bu programların derslerde ve ölçme değerlendirme uygulamalarında kullanımı kalıcı öğrenmeye etki edeceği gibi zamandan da tasarruf sağlayacaktır.

Sonuçların Uzman Görüşüne Göre Değerlendirilmesi

Araştırmanın bölümünde Prof. Dr. Ülkü Özgür ile araştırmanın sonuçları değerlendirilmiş olup konu ile ilgili görüşleri alınmıştır.

1- Araştırmanın sonuçlarına göre müziksel işitme okuma ve yazma dersini yürüten eğitimcilerin %53.6'sı pedagojik eğitim

almamış ve %46.3'ü seminer çalıştay vb. etkinliklerde hiç katılmamıştır.

Ölçme değerlendirme uygulamalarının belli standartlarda yapılmamasının, eğitimcilere göre oluşan farklılıkların fazla olmasının bunda sizce etkisi var mı? Öneriniz nedir?

İşitme, form bilgisi, armoni bilgisini müziksel işitme okuma yazma dersi ile bir bütün olarak görüyorum. Üniversiteden mezun olmuş bir öğrencinin herhangi bir pedagojik eğitim almayıp, seminere, çalıştaya katılmadan bunların hepsini düşünerek ders işlemesi çok uzun zaman alabiliyor. Master öğrencileri ileride eğitim verecek oldukları derslere göre eğitim almalı, danışmanları da onları bu şekilde yönlendirmeli. Belli aralıklarla bu dersi veren öğretmenlerin bir araya gelerek fikir alışverişinde bulunmalı.

Seminer, çalıştay gibi etkinliklere hiç katılmamış eğitimciler var fakat bu tip etkinliklerin de çok fazla yapılmadığını sanıyorum.

2- MİOY dersi Ölçme değerlendirme uygulamalarında tonalite içerisinde eğitimcilerin %17.9'unun teori içerikli (aralık, akorlar, ton bilgisi...) uygulamalara yer vermediği sonucu ortaya çıkmıştır.

Tonalite içerisinde teorik uygulamaların ölçme değerlendirme uygulamalarında yer almasının önemi sizce nedir?

Öğrencinin okuyabilmesi ya da duyduğu ezgiyi yazabilmesi, öğrencinin altyapısıyla ilişkili olan bir şeydir. Aralık bilgisi iyi olduğu için, armoni bilgisi iyi olduğu için ezgilerde yazamadığı yerleri bu bilgilerini kullanarak yazan çok öğrenci biliyorum. Örneğin yazacağı bir do majör ezginin, do mi sol seslerinden birisi ile başlayacağını bilmesi, var olan tonda o sesin olup olmayacağını bilmesi öğrencinin ezgiyi yazmasını kolaylaştırıyor. Zaten amacımızda öğrencilerin en az sürede en iyi başarıyı elde edebilecekleri çalışmayı sunabilmektir. Onun için de kuramsal bilgilerin verilmesi çok çok önemlidir.

Ölçme değerlendirme içerisinde anlatılmış olan konuyu verdiğiniz puan az da olsa her seferinde yer vermeniz öğrencinin kuram çalışmasını sağlayacak, hemde o kuramı bildiği için duyduğunu doğru yazmasını, ifade etmesini kolaylaştıracaktır.

3- MİOY dersi Ölçme değerlendirme uygulamalarında eğitimcilerin %17.9'unun makamsal içerikli, hiçbir uygulamaya yer vermediği görülmüştür.

Makamsal içerikli uygulamaların eğitim öğretim sürecinde ve ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde yer almasının önemi sizce nedir?

Eğitimcilerin %17.9'unun hiçbir makamsal uygulamaya yer vermemesinin nedenini bilmedikleri için öğretilmediklerini düşünüyorum. Genel olarak daha önce bize öğretilen tampere sisteme göre hüseyini, kürdi gibi dizilerin yazıldığıydı. Ama ben bir kuram hocası olarak Türk müziği sisteminin temeli verilirken tampere sisteme göre verilmesi taraftarı değilim. Öncelikle geleneksel hali ile öğretilmesi lazım. Türk müziğin kendi içinde kendi tadı kendi rengi var onu öğrencilerin öğrenmesi gerekir. Ondan sonra tampere sisteme uyarlanması gerekiyor. Çünkü hangi makamda nerelere gidildiğini, hangi yenilikleri yapabileceğini öğrenci göremiyor/göremez.

Araştırmada çıkan sonuca göre aktarılmış makam sistemini de kimi eğitimciler öğretmiyor.

Bence birçoğu bilmediği için yapmıyor. Ayrıca aktarılmış makam sistemine göre yazılmış kaç parça var ki öğretmen ne öğretecek. Yine de öğretmenler şunu da yapabilirler. Örneğin la sesini karar alıp dörtlü ve beşlileri (hicaz dörtlüsü, rast beşlisi, vb.) söyletebilirler. Herhangi bir sesi karar alıp dizileri söylemesini isteyerek öğretiyorum. Parçaları söyleyerek ya da bağlama, ud çalan öğrencilere çaldırarak işliyorum.

Ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde mutlaka yer almalı. Eğer siz onu anlatıp geçiyor bir daha sormuyorsanız öğrenci çalışmıyor. Öğrenci duyduğu ezginin makamını (bilinen yalın makamların) ne olduğunu duyabilmeli tanıyabilmeli. Onunla ilgili soru sormalısınız. Belirlenen karar ses üzerine bütün dörtlüleri beşlileri kendisi bulup çıkmalı.

Ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde makamsal inisi çıkıcı dizi uygulamasını yaptırmayı faydalı buluyor musunuz?

Makamlarda tonal müzikteki gibi yukarıya çıkıp inmeniz değil, o makamın içerisinde bir rast seyir yapma, hicaz ezgi yaratma, verilen ses üzerine dörtlüleri beşlileri söyleme gibi uygulamaların daha faydalı olduğunu düşünüyorum. Çünkü dizi mantığı tonalitede ki gibi çok işlevli değil.

4- MİOY dersi Ölçme değerlendirme uygulamalarında eğitimcilerin %28.6'sının modalite içerikli hiçbir solfej, dikte ve teori uygulamasına yer vermediği görülmüştür.

Kilise modu içerikli uygulamaların eğitim öğretim sürecinde ve ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde yer almasının önemi sizce nedir?

Kilise Modlarını bir tonalite kadar ya da kendi müziğimiz kadar ayrıntılı verilmesinden yana değilim ama öğrenciler bunları bilmeli. Eğitimdeki müziklerin dizilerine bakacak olursak ne kadar tonal ne kadarı makamsal ne kadarı modlar ile yazılmış? Duyduğu zaman hangi mod olduğunu bilmeyebilir, ama dinlediği zaman gördüğü zaman bir mod olduğunu tanıyabilmeli. Öğretildiği dönemde de öğrencilerin çalışıp öğrenmesi açısından mutlaka ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde yer verilmelidir.

5- MİOY dersi ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde (Majör, Minör, Hicaz, Kürdi) Tetrakort dizilerin kullanımının tercih edilmesi konusunda eğitimciler arasında farklılıklar çıktıği görülmüştür.

Tetrakortların eğitim öğretim süreci ve ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde yer almasının önemi sizce nedir?

Majör ve minörü dörtlü olarak değil, yedi ses, oktavı ile birlikte sekiz ses olarak işliyorum. Durucu yürüyücü seslerden çıkararak o diziyi tanımlıyorum. Majör dörtlü ya da minör dörtlü bir şey öğretmiyorum.

Kilise modlarını anlatırken dörtlülerin önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü küçük ikilinin geldiği yere göre o dörtlünün niteliği değişiyor.

Makam öğretiminde de diziden çok oradaki oluşunların, dörtlülerin beşlilerin öğretiminin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde de bu hangi makam ait dizi gibi soru sormaktan ziyade, dörtlü ve beşlileri kullanarak seyir yaptırmayı tercih ediyorum.

Kuramsal olarak ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde yer vereceksek (“aşağıdaki dizicikleri adlandırın” gibi) anlatıldığı dönemde mutlaka sorulmasını öneriyorum.

6- MİOY dersi Ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde (Majör, Minör) Pentatonik dizilerin kullanımının tercih edilmesi konusunda eğitimciler arasında farklılıklar çıktığı görülmüştür.

Pentatonik dizilerin öğretimi ve ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde yer almasının önemi sizce nedir?

Diğer diziler gibi bu dizilerin de öğretilmesi ve sınavlarda sorulması gerekiyor. Çünkü öğrenciler sınavlarda sorulmayan bilgileri öğrenciler kalıcı bir şekilde öğrenmiyor. Final sınavlarından çok anlatıldığı dönemin ara sınavlarında, vizelerde yer verilmesini öneriyorum.

7- MİOY dersi Ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde (Tam aralıklı, Eksiltilmiş) Altı sesli dizilerin kullanımının tercih edilmesi konusunda eğitimciler arasında kullanımının çok tercih edilmediği görülmüştür.

Altı sesli dizilerin eğitim öğretim sürecinde ve ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde ve yer alması sizce önemli mi?

Tonal müzikten sonra olan popüler müzik, jazz müzik hariç daha sonra atonalite tonal olmayan dizileri genel olarak işliyorum, nasıl pentatonik müziği bu böyledir diyorsam bunları da bu şekilde işliyorum. Eğitim müziğinde çok kullanılmadığı için, ders saatlerimiz de sınırlı olduğu için bu konulara ölçme değerlendirme uygulamalarım içerisinde yer verdiğimi söyleyemem.

8- MİOY dersi Ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde armonik majör, melodik majör, çift armonik majör, çift armonik minör tam ton yarım ton, yarım ton tam ton, blues dizileri içerikli uygulamaların çok tercih edilmediği görülmüştür.

Bu dizlere ait uygulamaların eğitim öğretim sürecinde ve ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde ve yer alması sizce önemli mi?

Blues dizileri popüler müzik içerisinde öğretiyoruz. Gençlik hızlı bir şekilde popüler müziğe kayıyor. Dolayısıyla öğrencinin ilgisini çekebilmek için eğitimciler olarak bunları da bilmemiz gerekiyor. Ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde ille de yer verilmeli diye düşünmüyorum. Ben kuramsal değil de uygulamalı olarak, öğrencinin kendi eşliklemesi ile şarkının altına hangi akoru çalacağını bulmasına yönelik soru sormayı tercih ediyorum.

9- Eğitimcilerin ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde %14'ünün iki sesli, 67.9'unun üç sesli müziksel yazma uygulamasına yer vermediği sonucu ortaya çıkmıştır.

Çoksesli yazma okuma uygulamalarının eğitim öğretim sürecinde ve ölçme değerlendirme uygulamaları içerisinde yer verilmesi sizce önemli mi?

Çok sesli çalışmayı işitme dersi için vaz geçilmez bir çalışma olarak görüyorum. Fakat öğrencinin verim alması için alt yapısının çok iyi olması gerekiyor. Aralıkları kuramsal ve işitsel olarak çok iyi bilmesi gerekiyor. Gelen öğrencilerin alt yapısı çok düşük olduğu için iki sesli yazma da başarımız çok düşük. Çok iyi bir planlama yapması lazım öğretmenin iki sesli yazdırması için. Derslerimizde en azından şunu yapıyoruz; belli kitaplarımız var öğrenciler üst ezgiyi çalıp alttaki ezgiyi okuyor, alttaki ezgiyi çalıp üstteki ezgiyi okuyorlar böylece aralık duymasını da geliştirebiliyorlar.

Üç sesli ezgi yazdırma belki yapılabilir ama iki saatlik çalışmayla onu denemiyoruz bile. Onu yazarken de form armoni bilgileri ile birleştirerek yazdırmaya çalışıyoruz. Bütün bilgileri birleştirerek yaptırılmaz ki anca öğrenci düşünebilsin.

10- MİOY dersi Ölçme değerlendirme uygulamalarının eğitimcilerle göre farklı uygulamalar barındırmasının nedeni sizce nedir? Bu soruna çözüm öneriniz nedir?

Eğitim fakültelerine baktığımız zaman eğitimcilerin piyano, keman gibi çalgıların derslerini verebilmesi için belli düzeylerde çalgısını çalmasını gerekiyor. Maalesef kuram için böyle bir ölçme yok. Eğitimcinin işitmesi iyiyse, iyi solfej okuyorsa kendine güveniyorsa ya da dersin eğitimcisi yoksa bu derse giriyor. Son zamanlarda araştırma görevlileri alınırken de belli bir alan ayrımı gözetmeksizin puan yüksekliğine göre atanıyorlar. Dolayısıyla eğitimciler lisans ve yüksek lisans eğitiminde ne öğrendiyse onu uygulamaya çalışıyor. Doğal olarak da işlenen dersler de yapılan sınavlar da farklı yapıyor. Biraz farklılık olması belki çeşitlilik getirir ama bu kadar çok ayırım olması standart getirmiyor.

Belki daha çok diyalog olabilir, fakat bizde bir diyalog da yok kendi birikimimiz bizimle geliyor bizimle gömülüp gidiyor ancak yazarsak konular bir yerde kalıyor. Hangi üniversitede hangi eğitimci derse giriyor benim onlardan onların bende öğreneceği ne gibi birikimler var biliyorum. Bu tür bir araya gelebileceğimiz

sempozyum, konferans, seminer, çalıştay gibi etkinliklerde buluşmamızın en kısa yoldan faydasının olacağını düşünüyorum.

12- MİOY dersi ölçme değerlendirme uygulama süreci sizce nasıl olmalı?

Bu dersi yazlı ve sözlü olarak iki boyutta ölçüyoruz. Yazılıda muhakkak kuramsal bilgiye, tek sesli ve çift sesli yazmaya yer veriyoruz. Bunların dışında örneğin akorları öğrettiysek, ama tek sesi değişen ama la sesi verip akor bulmaya, ama dominant yedili ve çevrimleri kuramsal ve duyumsal olarak yer veriyoruz böylece öğrenci duyamasa bile kuramsal bilgi içeren sorulardan puan alıyor.

Sözlü sınava geldiği zamanda daha önce sınıfta okuduğumuz parçaları doğru temiz, müzikaliteye uygun okumasına göre ayrı ayrı puan veriyoruz. Ben daha çok sözlü sınavlarda ilk okumayı (deşifre) önemsiyorum. Sözlünün en azından 100 üzerinden 40 puanını buna ayırıyoruz. Çünkü görmediği bir parçayı okuması daha önce kazanmış olduğu bilgilerin hepsini bir arada içeren ve onun müzisyenliğini gösteren çok önemli bir gösterge olarak bakıyorumdeşifreye. Sözlülerde örneğin makam öğrettiysek bu sesin üzerine bu diziyi çık, piyano üzerinde bu ses üzerine bu diziyi çal gibi döneme göre öğrencinin düzeyine göre, vizeye, finale göre farklı uygulamalar yapabiliyoruz.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmaya göre Müziksel İşitme Okuma Yazma dersi eğitimcilerinin büyük çoğunluğunun doktora eğitimini tamamlamış, mesleki yaşantılarında da 10 yıl ve üzeri mesleki tecrübeye sahip kişiler olduğunu fakat büyük çoğunluğunun bu dersin öğretimi üzerine pedagojik eğitim almadıkları görülmüştür. Eğitimcilerin büyük çoğunluğu, lisans döneminde ki hocalarından gördüğü yöntem ve teknikler doğrultusunda ya da katılmış oldukları çalıştay, seminer vb. faaliyetler ile edindikleri bilgiler doğrultusunda derslerini işlemektedir. Dolayısıyla Müziksel İşitme Okuma Yazma dersinin, öğretim yöntem teknikleri üzerine pedagoji eğitiminin yaygın olmaması eğitimciler arasında eğitim öğretim sürecinde farklılıkların fazla olmasına yol açmaktadır. Ayrıca Müziksel İşitme Okuma Yazma dersi üzerine yapılan araştırma ve çalışmaların az olmasının da buna etken olduğu düşünülebilir.

Eğitimcilerin daha çok batı müziği sistemine dayalı ölçme değerlendirme uygulamalarına ağırlık verildiği görülmüştür. Müziksel İşitme Okuma Yazma dersi eğitimcilerinin lisans döneminde %92.8'inin batı çalgıları üzerine eğitim almasının buna etken olduğu söylenebilir.

En çok tercih edilen uygulamaların doğal majör, doğal minör, armonik minör, melodik minör, kromatik dizi, içerikli uygulamalar olması açısından benzerlik göstermektedir. Buna yerli ve yabancı kaynakların çoğunluğunun bu içerikler üzerine kurulmuş olması ve müzik eğitiminde kazanılması gereken temel diziler olmasının etken olduğunu söylenebilir.

Eğitimcilere göre; öğrencilerin ders dışında da teknoloji materyalleri ile çalışmalarının sağlanması ders başarısını arttıracak gibi öğrenmeyi kolaylaştıracak belirtilmektedir. Buradan da müziksel işitme okuma yazma dersi eğitimcilerinin alanları ile ilgili teknoloji materyallerini takip etmesi, teknolojinin sunduğu yeniliklere açık olmasının gerekli olacağı sonucuna varabiliriz.

Elde edilen sonuçlara göre;

Lisans programında yer almayan, yüksek lisans eğitimi sürecinde ise yaygın olmayan müziksel işitme okuma yazma derslerinin öğretim yöntem teknikleri üzerine pedagoji derslerinin yaygınlaştırılması ve bu eğitimi almış akademisyenlerin bu derslere girmesi, dersin eğitim öğretim sürecinde ve ölçme değerlendirme uygulamaları aşamasında eğitimcilere göre çıkan farklılıkları azaltacaktır.

Müziksel işitme okuma ve yazma derslerine ait seminer, çalıştay gibi etkinliklerin artması, eğitimcilere yeni öğretim yöntem teknikleri hakkında fikirler kazandıracak gibi aynı zamanda belli standartlar içerisinde ders işlenmesini ve ölçme değerlendirme uygulamalarını yapmalarına katkı sağlayacaktır.

Alan üzerine yapılacak olan çalışma ve araştırmaların sayısının artması dersin eğitim öğretim sürecinde ve ölçme değerlendirme uygulamaları aşamasında standartlara ulaşmasına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Atak Yayla, A. (2003). Evaluating and Assessing The Musical Skills in Turkey and in The World in Music Education of The 21th Century. *Turkish Journal Music Education*, 1(2).
- Aydoğan, S. ve Özgür, Ü. (2012). *Müziksel İşitme Okuma Eğitimi ve Kuram*. Ankara: Sözkese Matbaası
- Bilen, S. (1994). *Müzik Eğitimi Yöntem ve Tekniklerinin Müzik Eğitimindeki Önemi*. Türkiye’de Müzik Öğretmenliği Eğitiminin Yetmişbeşinci Yılına Armağan (1924-1994) Ankara: Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, s. 345-349
- Büyüköztürk Ş., Kılıç Çakmak E., Akgün Ö.,E., Karadeniz Ş., Demirel F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (11.Baskı). Ankara: Pegem A. Yayıncılık.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler*. (30. Baskı). Ankara: Nobel A Yayıncılık
- Özaltunoğlu, Ö. (2003). *Solfej öğretim yöntemleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özdemir, G. (2016). *Müziksel Okuma (Solfej) Performans Testi Tasarımı*. (Doktora Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- Uçan, A (1994.) *Müzik Kuramları Eğitimin Kavramsal Temelleri ve Genel Kuramsal Çerçevesi*. Türkiye’de Müzik Öğretmenliği Eğitiminin Yetmişbeşinci Yılına Armağan (1924-1994) Ankara: Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Yayla, F. (2006) *Müziksel İşitmenin Temel Prensipleri*, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı 12, s. 28-38
- Yıldırım, A. ve Şimşek, Y. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Şimşek Yayıncılık.